

процесуальне забезпечення методичної підготовки майбутніх учителів хімії у процесі вивчення дисципліни „Методика складання та розв’язування розрахункових задач з хімії”. Концептуальною основою проведеної роботи виступив компетентнісний підхід, у межах якого результат методичної підготовки розглядається з позиції його затребуваності у майбутній професійній діяльності вчителя та відповідності новим завданням і запитам сучасної школи.

Виходячи з цих міркувань, ми передбачили різні види навчальних дій студентів у процесі вивчення дисципліни „Методика складання та розв’язування хімічних задач” і серед них: виконання індивідуальних завдань експрес-контролю за темою попереднього заняття; коментоване розв’язування хімічних задач і самостійне складання студентами умов розрахункових задач; ознайомлення студентів з задачами, наявними в різних шкільних підручниках, визначення рівня їх складності; виконання завдань у складі малих груп; розробка фрагментів уроків з використанням розв’язування хімічних задач як методу навчання; ігрове моделювання навчання учнів розв’язування хімічних задач; участь в аналізі й обговоренні результатів моделювання фрагментів уроків; виготовлення наочності; розробка алгоритмів розв’язування типових розрахункових задач з хімії; виконання дослідницьких міні-завдань з навчання учнів розв’язування хімічних задач та інші; виконання додаткових видів завдань (написання есе, рефератів, підготовка доповідей тощо).

Навіть цей неповний перелік дозволяє бачити, наскільки різноманітною й різнобічною є пізнавальна діяльність студентів в межах методичної підготовки з конкретної навчальної дисципліни. Вона легко піддається рейтинговому оцінюванню, задля чого слід ввести коефіцієнт складності завдань, робить контроль прозорим та об’єктивним. Безсумнівно, методика викладання шкільних предметів як наука і навчальна дисципліна у вищому педагогічному навчальному закладі наділена широкими можливостями щодо подальшого удосконалення змісту, форм і методів професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя до роботи в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах. Завдання викладачів цих дисципліни полягає в тому, щоб забезпечити високоефективне, доступне і цікаве вивчення її студентами. Задля цього видається доцільним:

- активізувати підготовку авторських програм, підручників та посібників;
- виважено підійти до здійснення методичної підготовки сучасного вчителя в нових умовах,
- посилити у методичній підготовці увагу до питань профільного навчання старшокласників;
- використовувати різноманітні технології методичної підготовки студентів.

За таких умов вдається підготувати для загальноосвітніх навчальних закладів вчителів нової генерації, які спроможні у навчально-виховному процесі здійснити системні зміни, пов’язані з гуманізацією та демократизацією освіти, якісно та ефективно здійснювати навчання учнів відповідно до їхніх інтересів і можливостей.

ВИКОРИСТАННЯ ПАРКІВ ТА СКВЕРІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ РОБОТІ З УЧНЯМИ

Бедніна В.Г. (м. Полтава)

З часів становлення людської культури парки й сади є невід’ємною складовою культури. Адже перетворюючи природу, людина водночас прагне підтримувати свій родовий зв’язок з нею. Швейцарський філософ Жорж Ніву визначає парк як місце, де людині відкриваються «таємниці рослинного світу» і

«таїна шлюбу мистецтва і природи». Полтавщина має давні традиції щодо створення парків і озеленення міст і селищ. Зелені насадження сучасного міста чи села є їх невід'ємною складовою, що забезпечує сприятливі мікрокліматичні умови проживання населення. Саме паркові насадження діють на людину як психоемоційний фактор, позитивно впливають на організм, знімають напругу, покращують настрої. Крім того, парки – це невичерпне джерело для проведення навчально-виховної роботи з учнями.

Ось тому педагогічні працівники Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру залучають учнівську молодь до практичної природоохоронної роботи, до участі у різноманітних природоохоронних акціях та конкурсах. Таким є Всеукраїнський конкурс «Парки – легені міст і сіл», який проводиться з метою формування екологічної культури особистості, набуття навичок і досвіду розв'язання екологічних проблем та залучення учнів до практичної природоохоронної роботи, до оздоровлення і збереження існуючих та створення нових парків, скверів та інших об'єктів зеленого будівництва. Для участі в конкурсі його учасники надають звіти, фотоматеріали про проведену роботу, матеріали науково-дослідницької роботи з історії зеленого будівництва, альбоми про досвід створення та утримання зелених насаджень, вирощення посадкового матеріалу плодово-декоративних дерев, кущів, квітів.

У 2011 році в обласному етапі конкурсу взяли участь навчальні заклади міст Полтава, Комсомольськ, Миргород та Новосанжарського, Семенівського, Глобинського, Великобагачанського та Лубенського районів. Всього в конкурсі брали участь 867 учнів з 21 навчального закладу області. Серед переможців конкурсу члени гуртка «Еколог» Лубенського районного центру дитячої та юнацької творчості, що працює на базі Ісківського загальноосвітнього навчального закладу I-III ст., гурток «Юний біолог» Сухомаячківського загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. Новосанжарського району, пошуковий загін «Паросток» навчально-виховного комплексу імені Л.І.Бугаєвської, дитячий екологічний клуб «Ойкос» загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. № 27, екологічний загін «Друзі природи» Семенівського будинку дитячої та юнацької творчості, який працює на базі Криворудського загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів.

Слід відзначити систематичну та плідну роботу таких учителів та керівників гуртків в обласному етапі Всеукраїнського конкурсу «Парки легені міст і сіл» як Симоненко Ольгу Михайлівну (Лубенський районний центр дитячої та юнацької творчості), Галушку Валентину Володимирівну (Сухомаячківський загальноосвітній навчальний заклад I-III ст. Новосанжарського району), Юзепенко Людмилу Борисівну (Комсомольський навчально-виховний комплекс імені Л.І.Бугаєвської), Божок Світлану Василівну (Полтавський загальноосвітній навчальний заклад I-III ст. №27), Бабарику Валентину Геннадіївну (Семенівський будинок дитячої та юнацької творчості), Марценюк Тетяну Іванівну (Полтавський загальноосвітній навчальний заклад I-III ст. № 10 імені В.Г.Короленка).

Члени еколого-натуралістичного гуртка «Еколог» Лубенського районного центру дитячої та юнацької творчості відновили парк у селі Ісківці. Тут проводяться екскурсії в природу, фенологічні спостереження за рослинами та тваринами, охороняють два дуби-пам'ятки садово-паркового мистецтва .

Учителі біології Полтавського загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. №27 використовують в навчально-виховному процесі з учнями парк імені І.П.Котляревського, який розміщений поблизу школи. Вони проводять уроки серед природи, навчальні екскурсії, науково-дослідницьку роботу з школярами, вивчили видовий склад порід дерев парку. Їх виявилось 49 видів, один з яких – широколіщичний східний – занесений до Червоної книги.

Про роботу гуртка Семенівського БДЮТ, який працює на базі Криворудського загальноосвітнього навчального закладу I-III ст., періодично розповідають газети «Семенівський вісник», «Село полтавське», «Трудова Полтавщина»,

бо саме вони під керівництвом учителя Бабарики Валентини Геннадіївни опікуються Криворудським дендропарком, проводять дослідження, а це позитивно впливає на екологічне та естетичне виховання учнів.

Протягом року під час проведення гурткових занять з учнями керівники гуртків Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді організовують екскурсії, заняття під відкритим небом у парках міста.

Одним з найкращих місць для проведення таких занять є Корпусний парк міста Полтава, який з 1964 року має охоронний статус парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення. Паркові насадження мають навчально-виховну та культурно-історичну цінність. Це не тільки найулюбленіше місце для відпочинку, а й чудовий об'єкт для вивчення представників рослинного світу. Сучасний видовий склад дендрофлори нараховує 40 видів дерев і кущів. Основу деревостану складають дуб звичайний, клен гостролистий, липа серцелиста. Уздовж клумбових систем штучно створені невисокі бордюри із самшиту вічнозеленого. З весни до осені парк прикрашають квітники з тюльпанами, півоніями, трояндами. Навесні, коли дерева стоять ще безлисті, милує око різноманіття первоцвітів.

Тематика занять різна:

- Фенологічні спостереження за рослинами в різні пори року.
- Спостереження за явищем листопаду та плодоношення у рослин.
- Особливості пилювання голонасінних.
- Ознайомлення з квітково-декоративними елементами квітників.
- Перші провісники весни – первоцвіти.

Такі заняття справляють значний виховний вплив на гуртківців, сприяють розвитку естетичних почуттів, емоцій, дбайливому ставленню до всього живого, викликають інтерес і почуття любові до природи рідного краю.

На екскурсіях гуртківці безпосередньо вивчають об'єкти та явища природи, спостерігають за ними в природному середовищі.

Екскурсії розширюють кругозір учнів, розвивають спостережливість за рослинним світом, виробляють практичні навички і вміння. Під час екскурсій діти збирають гілки і плоди окремих дерев і кущів, що опали, шматки кори, сухі стебла рослин, які потім використовують для виготовлення різноманітних виробів з природного матеріалу.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ «ТЕПЛОВИЙ ЕФЕКТ ХІМІЧНОЇ РЕАКЦІЇ» В КЛАСАХ БІОЛОГО–ХІМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Блага М.О. (м. Полтава)

На профільному рівні методика навчання хімії потребує врахування психологічних особливостей учнів, які обрали хімію, як профільний предмет. Важливо зберегти посилену мотивацію, індивідуальні пізнавальні запити учнів, які мають здібності до предмета, а також допомогти подолати наслідки можливого випадкового вибору профілю навчання окремими учнями. Профільна школа має забезпечити міцну репродуктивну основу профільних знань як неодмінну умову творчості й майбутнього поступу у професійній освіті[1].

Тому ми пропонуємо вивчення теплового ефекту хімічної реакції саме на комбінованих уроках. Адже на такому уроці вирішуються дидактичні завдання усіх трьох типів уроків (Урок узагальнення та систематизації знань; урок удосконалення знань, умінь і навичок; урок вивчення нового матеріалу). Основними елементами такого уроку, які складають його методичну підструктуру, є:

- а) організація учнів до занять;
- б) повторення і перевірка знань учнів, виявлення глибини розуміння і ступеня тривалості всього вивченого на попередніх заняттях та актуалізація